

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 6

Naročnina: letno Din 24—
polletno " 12—
četrletno " 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Tov. Ljotić v Bosni in Hercegovini

Misel »Zbora« v polnem razmahu — Povsod nove legije tovarišev in borcev

Po svojem triumfalnem potu po Dalmaciji in po zboru v Smederevu je vodja našega pokreta, tov. Dimitrij Ljotić obiskal Bosno in Hercegovino, kjer je imel poleg več manjših, tri velike zборе: v Sarajevu, Mostarju in Bijelem polju pri Mostarju. Povsod ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo, višek navdušenja pa je bil v Sarajevu.

Podajamo tukaj glavne misli iz teh govorov tov. Ljotića:

Stari gospodarski in družabni red se je izbral na vsem svetu in kjer se to še ne vidi jasno, se bo v najkrajšem času videlo. Tisti naši politiki in državniki, ki tega ne vidijo ali nočejo videti, ne morejo dobro voditi naše države, niti so v stanju dati narodu red, pravico in blagostanje. Stari liberalno kapitalistični red in njegova sestra liberalna demokracija, pojeta labodjo pesem...

Jugoslovansko ljudsko gibanje »Zbor« se je pojavilo v našem narodu v teh velikih usodopolnih trenutkih. »Zbor« se poraja v trpljenju in bridkosti, kakor se poraja in pojavlja vse, kar je novo in veliko. Začetkoma, ko smo začeli sejati našo misel širom jugoslovanske zemlje, so se nam mnogi smejali, drugi pa so mislili, da prihajamo tudi mi med narod, da organiziramo neko stranko, ki naj bi ogoljufala volilce in nam prinesla mandate. Nič ni čudnega, če so se nam smejali bogati in močni, tisti na visokih položajih in mnogi učeni. Tako je bilo v začetku vseh velikih gibanj. Tako je bilo za celih zadnjih dvajset stoletij. Že pred dvemi tisočimi leti je bilo zapisano: lažje pride kamela skozi šivankino uho, kakor pa pojdejo silni in bogati za velikimi ideali. Pač pa se nam čudno zdi, kako so mogli misliti, da lovimo volilce radi mandatov in ministrskih stolčkov. Če bi nam šlo za to, mi bi lahko privezali naš čolnček za kakšno veliko volilno ladjo, pa bi bili brez težav, brez žrtev in brez zaslug dobili tako mandate, kakor tudi ministrske stolčke. (Tov. Ljotić je že bil minister, pa je odklonil naslov, plačo in stolček ministra, glej »Zbor«, št. 3. — op. pis.).

In tako je šel za nami od vsega začetka mali človek. Za nami so šli v ogorčeno borbo, kakršna se vse jasneje očitava, tovariši in borci iz kmetijskih, delavskih in obrtniških vrst in redko kateri tovariš in bорец iz vrst učenih poštenih narodnih inteligence. Ta mali svet je dejansko sol te zemlje, dejansko veliki narod, ki drži zemljo in mesta ter je vedno prvi razvijal zastave za velika dela, narodna in družabna.

Neučeni in izmučeni ljudje, tisti, ki delajo in trpijo, ti so nas razumeli in občutili, razumeli so nas in občutili bolj s srcem in dušo kot z razumom in premišljevanjem.

Neki silni in bogati mi je dejal včeraj: »Mi vidimo, da se vaše gibanje vedno bolj razvija v zadnjem času. Še malo, ko dobi razmah, ko pokaže še večje uspehe, pa bomo prišli mi vsi pod vaše zastave, saj vemo, da so vaše zastave svetle ter da imate vsi najboljše namene z državo in narodom.«

Vsem takim mi sporočamo: Ostanite še naprej na zapečku. Preskakujte iz ene volilne skrinjice v drugo. Mi vas ne potrebujemo niti danes, niti jutri. Iz take snovi mi ne moremo sezidati tistega veličastnega poslopja, ki se imenuje: velika, urejena, pravična in srečna Jugoslavija, ki se razprostira med tremi morji in katero dojemajo vsi Južni Slovani na tem delu sveta. Iz vaše snovi bi se dala napraviti slaba kočica ali hišica iz igralnih kart, katero lahko zruši že veter pri kihanju. Vi ste volilno pleve, ki je da-

nes pred vratmi enega, jutri pa že pred vratmi drugega. Taka snov je pleve, katero lahko vsak veter odpiha na drugo stran.

Mi zahtevamo državo reda, pravice in blagostanja. Da bi mogel biti red, je treba najprej jasno povedati, kako se bo odpravil nered in napravil red. Red se ne more napraviti v tako zvani krogličasti demokraciji s kapitalističnim redom nebrzdane konkurence in divjaškega profita. Red se lahko napravi samo v zadržno-stanovski državi, z velikim, splošno ljudskim in splošno državnim načrtnim zadržnim gospodarstvom. Ko pa bo napravljen red, potem se lahko deli pravica, samo ena pravica, kajti dve pravici sta krivica! Čim pa pride pravica, bo nastopilo tudi narodno blagostanje in narodno zadovoljstvo. Država bo močna kakor iz granita in vse zunanje burje ne bodo mogle tedaj državi nič škodovati. V narod bo prišlo ustvarjajoče navdušenje...

O naših uspehih ne piše dnevni tisk. Če pa kaj zapiše, potem zavija in falzificira. »Zbor« zbere na sestankih ne sto, temveč tisoč borcev in tovarišev, pa ni o vsem tem niti besedice v dnevnem tisku. Pač pa pišejo na dolgo in široko o konferencah, na katere ne pride niti 20—30 ljudi. Razumemo mi to obnašanje. Ni v interesu nikogar od njih zmaga »Zbora«, ki je vse bližja in, ki je neminovna —

Največjo senzacijo pa so izzvale besede tov. Ljotića, ko je mnogoštevilnim poslušalcem rekel sledeče:

POMNITE DOBRO TOLE: VELIKIH NARODNIH TEŽAV SE NE MORE VEČ REŠITI Z VOLITVAMI. ZAPOMNITE SI, DA VOLITEV VEČ NE BO! NIKDAR VEČ NE BO VOLITEV, KAKRŠNE SO BILE DO SEDAJ! DO VOLITEV PA, TODA DO DRUGAČNIH VOLITEV BO PRIŠLO ŠELE TEDAJ, KO SE BODO PRED TEM ŽE REŠILA VELIKA, SPLOŠNO LJUDSKA IN SPLOŠNO DRŽAVNA VPRAŠANJA. Vsi bodo končno morali priti do prepričanja, do kakršnega smo mi že davno prišli, da so namreč volilci navadno pleve ter da volilci, ki so danes pred enimi, jutri pred drugimi vratmi, ne morejo reševati nobenih velikih vprašanj. Ta čas zori. Vsak nov dan razsvetli um mnogih naših ljudi, in danes govori ne sto, temveč tisoč ljudi to, o čemer smo bili mi že davno na čistem...

Pavovo perje

(Stalna rubrika za tuje posnemovalce našega programa)

Do sedaj je bilo vse, kar se je že zgodilo v naši državi, le »normaliziranje« razmer. Šele sedaj, ko so organizirani klateži nasokčili celo cerkev v Goričah na Gorenjskem, in so organizirani cigani med streljanjem izropali trgovino v Semiču v Belokrajini, ko je torej »normaliziranje« že prišlo bližje, tako rekoč »Slovenec« pod nos, sedaj pa je treba končno vendarle »radikalnih zdravil«. Tako namreč piše »Slovenec« v svojem uvodniku, z dne 28. maja. Pa takoj tudi čisto pravilno doda, da pridejo policijska zdravila šele v drugi vrsti vpoštev.

Pa še marsikaj drugega pravilnega pove, kakor n. pr.: »Mislimo, da se toliko številno nezaposlenih v Jugoslaviji ne dá razložiti zgolj iz svetovne gospodarske stiske, ampak, da je njenega nenormalno širokega obsega kriva v veliki meri tudi nemarnost, breznačrtnost ter pomanjkanje socialnih vidikov in občestvene odgovornosti, s katero bi se morala voditi državna politika, ki ima odločilen pomen za smer gospodarstva.« — »Da smo dosih-

Tov. Ljotić je govoril tudi o hrvaškem vprašanju ter dejal v glavnem tole:

Če je hrvaško vprašanje to, da se dá Hrvatom red, pravica in blagostanje, potem to več ni samo hrvaško vprašanje, temveč je to vprašanje nas vseh in potem se mora rešiti hitro z močjo in voljo nas vseh.

Za tako politiko se »Zbor« tudi bori, neustrašeno in neumorno. Naj g. Maček pove, da je v tem hrvaško vprašanje, naj pove, da želi napraviti red, pravico in blagostanje v vsej Jugoslaviji, od Maribora do Đevdelije, od Subotice do Kotorra. Potem smo vsi za njega! Naj vzame državo takoj v svoje roke, naj vlada in napravi red, pravico in blagostanje, naj urejuje državo kakor hoče, samo, da pride do reda, pravice in blagostanja. V vsakem trenutku smo za to. Nikakor pa ne damo Mačku, da bi vladal nad polovico ali tretino Jugoslavije!

Te besede tov. Ljotića so bile sprejete s pravim viharjem odobravanja in dolgo časa je trajalo, dokler se je polegel, da je tov. Ljotić lahko nadaljeval svoja izvajanja v največji tišini.

Iz Bosne hiti naš neumorni predsednik tov. Ljotić v Valjevo, od tam na Hrvaško v Donji Rajić in Slavonski Brod, v Zagreb, še mesec, pa bo tudi med nami v Sloveniji...

✱

»Glas Podunavlja« (ki ni naše glasilo) z dne 17. maja opisuje veliki zbor tov. Ljotića v Smederevu tako-le:

14. maja, od 7. do 9. ure zvečer je bil zbor pristašev J. L. G. »Zbora« za mesto Smederevo, v gostilni »Zadužbina« in izven nje.

Ko je po zvočniku začel govoriti gosp. Ljotić, je staro in mlado, moško in žensko čisto zaprlo pot po glavni ulici mesta. Nankrat je nastal pobožen večerni molk, da bi se čula beseda največjega ljudskega delavca naše težke sedanosti.

Dimitrij V. Ljotić je ta večer grmel, ne pa govoril.

Nekaj tisočev ga je poslušalo. Navdušenje celokupnega prebivalstva je bilo nepopisno.

Ljudje ne pomnijo, da bi sploh kedaj že bilo kaj takega v Smederevu. Ta sejalec dobrega, brez oblasti, brez sredstev, brez poliča in volilnih gulažev, vodi danes cele armade našega ljudstva.

Ljudstvo vidi v njem velikega mučnika, vidi svojega prijatelja, vidi tistega, ki mu je najgloblje segel v srce in dušo. Zato kličemo kakor Lamartin:

»Blagor narodu, ki ima take sinove. Tak narod ne more nikdar tlačaniti tujcu!«

Tako časopis, ki ni naše glasilo!

za začelo misliti tudi na velikopotezno gospodarsko politiko, pa zaupa sedanji »pošteni demokraciji«, da bo to nalogo dovršila, kakor je Ribničan zaupal svojemu kljusetu, da se bo naučilo nič jesti, pa mu je med tem upanjem kljuse poginilo. Vsa smola je pač v tem, da ljudstvo ni »Slovenec« kljuse, in noče poginiti med čakanjem, da bo »poštena demokracija« prešla od velikopoteznih misli na dejanja.

Poleg tega bo pa to presrečno ljudstvo

se počasi že požvižga na tisto edinozveličavno »demokracijo«, ki mu je v vedno bolj naraščajoči gospodarski stiski vse prepočasen upravitelj zapuščinske mase; upravitelj, ki se vedno znova izgovarja, da so mrtvi krivi, če polmrtvi ne delajo. Ljudstvo pač počasi spregleduje, da je le res, kar mi stalno trdimo, da se s strankarsko »demokracijo« ne rešuje gospodarstva. Pa tudi »Slovenec« se je že jel s strahom zavedati, da danes ljudstvo že išče vse kaj drugega v svojo rešitev. Tiste odločne volje išče, po kateri se zato tudi »Slovenec« kolca v omenjenem uvodniku!

Zamolči pa »Slovenec«, da taka odločna volja ni in ne sme biti odvisna od kake strankarske demokracije, če hoče biti odločna, kajti, če je odvisna, potem gleda, ne samo pri demokraciji »gotovih« strank, ampak sploh pri demokraciji vseh strank brez izjeme, na gospodarska vprašanja s stališča interesa posameznikov, od katerih je odvisna, pa so potem odločni le ti posamezniki — za sebe, ne pa za narod in državo, ki igra veliko vlogo v programih in besedah vseh strank, praktično pa stoji, ne samo čestokrat, ampak vselej, žal, prav na zadnjem mestu. »Slovenec« se zelo moti, če misli, da je danes še v stanju, kot nekdanj, prepričati ljudstvo, da velja to samo za »gotove« stranke! Ljudstvo je prišlo danes na podlagi najnovejših izkušenj samo na misel »Zbora«, pa ne bo nič več pomagalo pavovo perje o načrtu v gospodarstvu, o načrtnem vodstvu in odločni volji, tudi, če se pri tem poslužuje »Slovenec« spet pavovega perja — t. j. čisto zbrovske ideološke razlage o nesebičnem čutu državnika, ki gleda narodno gospodarstvo le z vidika naroda in države, kakor, da bi prav pri »Slovenec« izjemno tako gledali.

Pa še nekaj! V zadnji številki lista smo pod isto rubriko napisali, da misli »Jutro« delati načrt v gospodarstvu s strankarsko »demokracijo«, sedaj izraža še »Slovenec« isto pobožno željo. Čestitamo! Kar roko si naj podata!

Star dolg

Živimo v dobi samozancev, pa nas niti več ne preseneča, če naletimo ob vsakem koraku na kakšnega takega. Pač znamenje časa!

Ti samozanci so najrazličnejši ljudje: Od pravih kriminalnih tipov pa vse do navadnih tragikomskih figur, ki se jim samo pomalo blede, sicer so pa čisto pošteni ljudje.

Pa naj bo že kakorkoli, vsekakor predstavlja v Ljubljani višek samozvanstva tednik, ki si je nadel »skromno« ime »Slovenija«, kakor, da predstavlja najmanj sedaj moderno »kvalificirano« večino Slovencev, medtem, ko dejansko ne predstavlja niti deset milijontin Slovencev.

Ta »Slovenija« torej, ki na srečo ni Slovenija, se je po sedmih mesecih vendar toliko opomogla od svoje zadnje brec, ki jo je dobila dne 3. oktobra 1935, da je dne 22. maja 1936 začela znova bevskati na »Zbor« in tov. Ljotića. O sami vsebini tega najnovejšega bevskanja se pogovorimo drugače. Tukaj pa bi povdarili nekaj drugega: Najbrž je »Slovenija« trdno prepričana, da je svet medtem že pozabil, zakaj je pred sedmimi meseci tako nepričakovano zlezla pred »Zborom« pod klop.

Če so pri »Sloveniji« slučajno pozabili kakšne takratne podrobnosti, — kar pri starih možganih ne bi bilo nič čudnega, —

jim bomo tu spet priklicali v spomin vsa tista kočljiva vprašanja, radi katerih so rajši sedem mesecev previdno molčali, kot pa da bi bili morali med drugim odgovarjati tudi na tista sitna vprašanja.

Že tedaj, 3. oktobra 1935, smo v časopisu, v katerem smo postavili »Sloveniji« svoja vprašanja, takoj tudi izrazili svoj dvom, da bi nam le-ta kdaj dala te odgovore. V kalnem se namreč lepše ribari, pa za jasne odgovore treba tudi hrabrosti!

S »Slovenijo« imamo torej star dolg, pa ji tu zopet prezentiramo svojo terjatev v vprašanjih, na katera nam dolguje odgovore:

I. Najprej glede našega stanovskega programa, o katerem sta trdila »Slovenija« in dr. Kramer, da bi imel za posledico kmečko diktaturo:

Če je 80% kmetijskega prebivalstva v Jugoslaviji, potem predstavlja kmet vendar večino v državi, v vsaki večinski stranki, pa tudi v kantonih po vzorcu »Slovenije«. Razen te večine imamo samo še »demokratsko večino« kapitala in njegovih hlapcev, ki pa ni večina, temveč tista goljujija, s katero je liberalna demokracija ogoljujala francoske revolucije in vse stanove. Kaj torej hoče »Slovenija«? Demokracijo ali goljujijo?

II. Glede »Slovenijinega« programa (?!):
1. »Slovenija« je takrat pred sedmimi meseci svečano ugotavljala, da je načelno vedno zavzemala pozitivno stališče nasproti — državi, pa smo jo vprašali, nasproti kateri državi pa?

2. Ali tudi leta 1932, ko celo leto ne najdemo zlepa v »Sloveniji« razen Slovenije in Evrope niti Jugoslavije, niti Srbov, niti Hrvatov? Ali 9. oktobra 1934? Ali mogoče tekem celega leta 1934, ko je »Slovenija« v vsaki svoji številki rohnela proti jugoslovanskim dobrovoljcem Slovincem?

3. Zakaj je »Slovenija« proti Slovincem, ki so bili v svetovni vojni jugoslovanski dobrovoljci? Ali za to, za kar so se le-ti borili, ali zato, proti čemur so se borili?

4. Ali je bil greh biti dobrovoljec? — Protij čemu pa greh? Mogoče proti tistim sosednjim težnjam, o katerih upravičeno stoji mora, — kakor je trdila »Slovenija« »voditi račune naša politika, ki ne sme videti samo svojega naroda«?

5. Kje naj bi bilo »gospodarsko« središče »enotnega gospodarskega ozemlja Podunavja in Balkana«, za katero se je zavzemala »Slovenija«? Ali mogoče na — Dunaju? V kakšnem pa? Republikanskem, ali — ?

To so bila torej vprašanja, ki jih danes zopet ponavljamo, in za katera, tudi to pot, dvomimo, da bi dobili odgovor, vsaj ne brez zavijanja. Sicer pa tudi ne pišemo v ta namen. Pač pa pišemo vse to izključno samo radi naših prijateljev, da bodo vedeli, kakšna vprašanja treba dan-

danes že drugič postavljati časopisu, ki se tiska v — Jugoslaviji, v slovenščini, ter se celo kiti s svetlim imenom »Slovenija«!

Gospodje okrog »Slovenije« pa naj si zapomnijo samo eno: Če je borba za kulturno, gospodarsko in socialno pravičnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ter borba za iztrebljenje frankovske golazni v Sloveniji in na Hrvaškem fašizem, potem smo mi večji fašisti od vseh Nemcev in Italijanov skupaj!

Tako, sedaj se pa naj derejo v »Sloveniji« na ves glas, dokler jim bo to strupeno žito pač še lahko šlo v klasje. Saj dolgo jim itak več ne pojde, ker ozračje pač ne bo večno ugodno za vsakovrstne politi-

tične eksperimente in jih država prav gotovo ne bo mogla prenašati do brezkončnosti.

Do tedaj pa se s temi milijontinami »Slovincem« z izgubljenimi plemiški naslovi več ne mislimo ukvarjati, ker je naš list posvečen bolj perečim stvarim kot so le-ti »slovenski« samozvanci, ki nam branijo, da bi videli samo svoj narod. Samo iz te slednje zavesti je sploh mogoče umevati list, kakor je »Slovenija«.

Zato tudi končamo ta članek kot smo ga pred sedmimi meseci začeli.

Človeka ne presojava po tem, kar trdi o sebi, da je, nego po njegovem celotnem delu.

(K. Marx.)

»Slovenec« z dne 2. junija 1936:

Iz govora predsednika vlade na kongresu JRZ:

Belgrad, 1. junija, m. . .

Evo gospodje, vi ki ste danes prišli v Belgrad iz raznih krajev vse države, z juga in severa in vzhoda in zapada. Kaj ste videli, ko ste se vozili v vagonih, na ladjah in v vozovih. Nepregledna polja obdelane zemlje, kjer dosega pšenica višino človeka, kjer koruza naglo raste. Ta danes zelena polja bodo skoro v kratkem dobila rumeno barvo. Letina bo ogromna. Seniki in skednji se bodo napolnili s tem velikim darom božjim, s plodovi dela čistih kmečkih rok. Kakšen težak problem, gospodje, je tedaj pred nami? Edini problem je ta, da dosežemo čim boljše vnovčenje te letine. (Tako je!) To je vsa naša nesreča. In zato smo mi, ki smo na vladi in blizu vlade, srečni, da bomo po vsem sodeč, imeli odlično žetev, kot znamenje sedmih dobrih let (burno odobravanje) po sedmih slabih letih. Pa se še zmerom pri nas najdejo ljudje, ki bodo s skrbjo na čelu, nagubanih lic in nezadovoljni rekli: Da, da, rodilo je dobro, ali vprav to je nesreča, ker bo cena padla. Taki so oni večni nezadovoljneži, tako so oni pesimisti, ki ko, kakor pravi pregovor, pogledajo emendolski sir, ne vidijo sira, ampak samo luknje v njem (odobravanje in vzkliranje: Tako je!). Oni ne vidijo, kaj pomeni dobra letina za ves narod, oni ne vidijo, da je najvažnejše to: ne biti lačen! (odobravanje in vzkliranje: Tako je!) Glad je slab svetovalec (ponovno odobravanje in vzkliranje). Pa vam bodo povedali še maso argumentov, da vas prepričajo, da belo vendar ni belo, ampak črno. Toda gospodje, vprašajmo se, kako bi bile druge države srečne, ko bi imele žitnico, kakršno imamo mi ob Savi in Donavi, ob Tisi in Moravi. . .

Nadaljevanje sledi . . .

»Slovenec« z dne 24. aprila 1936:

Iz pojasnila kmetijskega ministrstva k uredbi o zaščiti domače kmet. proizvodnje:

Belgrad, 23. aprila. AA. Uredba o oskrbi industrije z domačimi sirovinami poljskega izvoza (pojasnilo kmetijskega ministrstva).

Kmetijsko ministrstvo je pred kratkim poslalo ministrstvu za trgovino in industrijo načrt uredbe pod gornjim naslovom.

Kmetijsko ministrstvo sporoča, da ni načrt te uredbe v prav nobeni zvezi z blagom za izvoz, kar velja baš za konopljo, temveč se uredba nanaša samo na uvoženo blago kmetijskega izvora, ki ga industrija kupuje v inozemstvu, mogla bi ga pa dobršen del, če ne že vsega, dobiti doma. — — — —

S tem vprašanjem je pa v zvezi ves problem tako imenovane preorientacije v našem kmetijstvu. Če bomo imeli letos dobro žetev pšenice, kakor lahko pričakujemo po sedanjem stanju posevkov, bo naša javnost ponovno imela priložnost videti vso težo tega problema v današnjih razmerah mednarodne trgovine in žitnih tržišč.

Medtem ko imamo tako po eni strani ogromne težkoče z žitom vsako plodno leto, uvažamo na drugi strani velikanske količine industrijskih sirovin in predelav poljskega izvora. Tako znese vrednost uvoženega blaga, izdelanega iz poljskih pridelkov, delno v sirovinah, delno pa v obliki polizdelkov in gotovih izdelkov, okoli 1350 milijonov Din na leto. V sedanjih razmerah čezdalje težjega plasiranja žita, zlasti pšenice, se prehod na kulturo teh rastlin, ki jih uvažamo, vse bolj in bolj vsiljuje. V novejšem času postaja naša trgovinska bilanca pasivna in je tudi to važen razlog, da delamo v tej smeri, ker se vse težje dobe plačilna sredstva za nakup iz inozemstva. — — — —

ni, delavni del zajednice, nego tudi duševni.

Zadruga, kot duhoven pojav, je popolnoma socialna. Ona ne ustvarja razredov, ne ustvarja taborov bogatinov, ter od njih odvisnih sromakov. Zadruga je pojem družabne enakopravnosti. Zadruga enakopravno nastopa napram drugi zadrugi v svojih interesih. Razlika med proizvajalno in nakupovalno zadrugo ne obstoja v nasprotstvu interesov. Razlika obstoja le v medsebojnem izmenjavanju interesov. Na ta način nastopa ena zajednica napram drugi kot enotno organizirano telo, v kateri člani niso pasivni, nego nasprotno; zadruga je najboljši način razmaha poedincev za lasten napredek in dobrobit.

Pojem zadruga kot zajednica, izhaja iz pojma družine kot zajednice. Zadrugištvo je prej vcepljeno že v samem bistvu ljudske duše in družbe.

Iz tega sledi, da se mora ves gospodarski ustroj nakupa in prodaje, organizirati na zadrugi podlagi. Zadrugištvo mora torej premagati sedanji obstoječi liberalni ustroj, kateri ima v svojih rokah ne le gospodarstvo, marveč tudi vso družbo, zakone in oblast. Radi tega zadrugištvo nima samo to nalogo, da pomore in organizira gospodarsko šibkejšo proti že močno organiziranemu ekonomsko-kapitalističnemu liberalizmu, nego stremeti mora tudi za tem, da temu liberalizmu iztrga iz rok oblast, ter da nato družbo uredi tako, kakor to zahteva življenjska možnost človeka, a ne egoizem (sebičnost) pogubnega liberalizma.

Predsednik vlade — predsednik borze. — Na občnem zboru beograjske borze je bil za predsednika izvoljen predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović.

Stanovska zbornica za obrt, trgovino in industrijo v Ljubljani je z odlokom trgovinskega ministra — razpuščena.

Dopis z dežele.

Zavedajmo se!

Sleherni podeželski človek kolne in tarna nad današnjimi slabimi časi

Ko tako primerjamo sedanjo dobo, z dobo pred 400 leti, se nehotе vprašamo, koliko smo na boljšem? In če bi bili? Ali ni to sad krvavega trpljenja naših prednikov, ne pa sodobne gospode? Spomnimo se nazaj na leti 1572—1573, ki sta zapisani v zgodovini s krvjo kmetijskih mučenikov.

Podeželski otroci so že na pol goli in bos. Po rudarskih revirjih kakor tudi vaseh napada mladino jetika. Razna predavanja proti tej bolezni ne pomagajo nič. Mladini je treba kruha in obleke! Seveda, ko tega zmanjka, mora nastopiti jetika. Na eni strani — stradajoči bolni otroci — na drugi strani lepi luksuzni psi

Danes, ko se morajo naše poštene matere in žene, ki so čisti studenec narodove moči, ponižno umikati napudranim in po-barvanim lahkoživkam, danes, ko se mora deloven človek umikati s ceste, da ga ne obrizga mimo drveči avto z blatom, danes, ko je nemorala odvzela mladim dekletom in ženam poštenje in jih potegnila v vrtnec prostitucije, danes, dragi tovariši, nas kliče veliki duh našega mučenika, Matije Gubca, ki je ob zasmehovanju visoke gospode umrl strašne mučeniške smrti na razbeljenem železu! Vstani! Vi živi moji potomci, dokončajte moje delo! Naj pomni tudi sleherni pošteni človek, da mu je sveta dolžnost, podpreti to pravično borbo!

Tudi današnja gospoda naj bi se zavdala, da so bili tudi njih predniki kmetijskega rodu in naj ne bi gledala tako prezirljivo na današnji kmetijski delovni stan. Spoštujmo spomin na njega, ki nam veli:

»Rod, več še, da tvoj kralj je z ognjem kronan bil in da nihče iz rok mu žezla ni izvil!«

Tovariši, čas hiti in nas kliče vse poštene v boj proti vsemu temu zlu, ki nas spremlja v današnjem življenju!

Podajmo si roke, organizirajmo složno stanovsko armado, ki bo zmožna končno zaviti vrat kapitalističnemu zmaju!

Borci, v »Zbor«!

J. S., Ž. pri Leskovcu.

Fr. Marković — L. Smolej:

(Nadaljevanje in konec.)

Zadrugištvo kot družabno in politično gibanje

Voditi politiko kmečke vasi, se pravi vso pažnjo in delovanje usmeriti vsem potrebam in zahtevam — podeželja. Te potrebe in zahteve so socialne, kulturne in gospodarske. Kmečka vas je intelektualno (umstveno) šibkejša od mesta (industrije) ter se jo baš radi tega tudi izkorišča. Praviloma bi moralo biti mesto središče duhovne in miselne moči podeželja; z nalogo, da mesto osredotoči in usmerja svoje celokupno delovanje le v prosep podeželja, oziroma kmečke vasi. Tako pa je v sedanjih časih mesto le središče ekonomskega in kapitalističnega sistema, kateri podeželje izrablja. Mesto je kraj obogatitve na račun osiromašenja kmečkih vasi. A to osiromašenje je le zato, ker je vas gospodarsko neorganizirana.

Pred nekaj desetletji se je pa vendar jela kmečka vas prebujati, ter prehajati v obrambo pred brezvestnimi izkoriščevalci. Posamezni kmečki domovi so se pričeli združevati v tzv. kmečke zadruge. S svojo lastno medsebojno samopomočjo si je ustvarila kmečka vas kapital, za potrebe svojega kredita. V skupni zajednici je započela prodajati svoje pridelke (proizvode) ter si tudi nabavljati vse potrebno blago. Na ta način se je jelo izpodrivati individualizem, mesto njega pa je dospela do vidnejšega izraza — skupna korist.

Pojem zadruga in zadrugištva je v ostrem nasprotju z gospodujočim gospo-

darskim in trgovskim sistemom. Zadrugištvo deluje za interese skupnosti — zajednice, med tem ko pa liberalizem le za interese posameznika. Svobodni liberalizem ustvarja na eni strani neprestana bogastva, na drugi strani pa tem večjo bedo in pomanjkanje. Kapitalizem siplje bogastvo le v roke nekaj posameznikov; čisto nasprotno pa je delovanje zadrugištva. Gospodarski ustroj zadrugištva obstoja v tem, da strne vse svoje člane istega dela v zajednico. Ena zajednica proizvaja surovine, druga jih predeluje, med tem ko tretja skupno kupuje. V zadrugištvu prihajajo torej do medsebojnega odnošaja samo zajednice, a ne poedinci, ker te zajednice tudi delajo, zato imajo umevno tudi pravico do zasluzka, posebno še ker ostane ta zasluzek last zajednice. Potem takem zadrugištvo, kot zajednica kupcev ali potrošnikov izključuje posredovalca, a ta je kapitalist. Celokupen dobiček, katerega običajno pograbijo posredovalec (industrijalec ali trgovec) ostane na ta način v zajednici. Zajednica kot zadruga, dobiva za svoj trud zasluzek, cenejše kupuje, a tudi solidnejše prodaja, nego to opravlja posredovalec za svoje odjemalce.

Moralna stran zadruga, kot delavna in produktivna zajednica je popolnoma na višini, ker zadruga sama proizvaja in sama vodi skrb za prodajo, ter tako nesebično pomaga svojim poedinim članom. Pri tem pa ne deluje samo fizični (teles-

Zadrugištvo je po svojem bistvu in obstoju gospodarsko gibanje. Z izpolnitvijo in izgraditvijo je postalo zadrugištvo tudi socialno gibanje. Ali kakor sleherni socialno gibanje, ki stremi da si s svojimi načeli osvoji svet, tako je tudi zadrugištvo postalo že v številnih državah — politično gibanje. To znači, da se v sedanjih kritičnih časih tudi močno razvito zadrugištvo bori v državah za oblast, da tako s pomočjo oblasti uredi državo po zadrugišnih smernicah in načelih.

Po svojih gospodarskih in socialnih načelih izvaja zadrugištvo evolucionističnim (z duhovnim razvojnim prodiranjem) potom svojih naukov, temeljite popravke demokracije, parlamentarizma in kapitalizma.

V sedanji vrtoglavi krizi ne samo gospodarskih, marveč tudi socialnih problemov, je eden najbistvenejših pogojev za mirno in povoljno rešitev sedanje krize ta, da preide zadrugištvo v politično borbo. S tem izpolnjuje zadrugištvo dvoje zelo važnih nalog. Narode obvaruje fašizma in komunizma, ter izvaja likvidacijo gospodarske krize, ki je posledica gospodarskega in kapitalističnega liberalizma.

V sedanjih časih je dospelo zadrugištvo že do take stopnje svojega razvoja, da če hoče še napredovati in se dalje razvijati, potem mora brezpogojno stopiti v politično borbo, da tako dobi v svoje roke — oblast. To pa ne pomeni prav ničesar drugega, nego usvajati in izdajati takšne zakone, oziroma življenjske po-

Lojze Smolej-Borovec:

»Mladil Da ste pripravljeni...«

Te za nas tako značilne besede, katere nam je nekoč zapisal v bodrilo pokojni general Maister, mi prihajajo v teh dneh zopet na misel, ki se s pobožnim srcem poglabljam v veličino narave, iz katere črpam moder življenjski nauk, da mora sleherna mlada rast preboleti hud odpor, če se hoče kdaj ogreti v pomladnem solncu!... Fantje! Narava se prebujala in kliče k prerojenju! Kaj pa vaša mlada srca? Ali so se že sprostita mlačnih vezi? Mar ne čutite, kako v sedanjih dneh zemlja drhti v porodničnih mukah, da izpolni svoje poslanstvo, kot velevala stvarnika ukaz? Že narava sama nas uči, da se tudi pri njej vrši ves razvoj po že podrobno v naprej izdelanem načrtu in vrstnem redu. Vsaka skupina, pa tudi najmanjša življenjska klica, mora izpolniti svojo nalogo ter tako doprinesiti svojo žrtev vesoljstvu. Na grobu minulosti in trohnobe zopet vzraste bodočnost in cvetoča mladost. Tako nas uči večni zakonik narave, ki je odprta knjiga modrosti za vsakogar. Fantje, vse to dá misliti! Tudi narava pozna potem takem disciplino in načrte... Kaj pa mi?

Da, fantje! Resni časi in težke razmere, v katerih živimo, zahtevajo, da tudi sodobna mladina spregovori svojo odločilno besedo, in da tudi sama s svežim elanom plane na dan, priključujoč se novemu toku našega ljudskega življenja.

Vendar bi pa bilo povsem pogrešno, ako bi se odmerjalo sodobni mladini v težki borbi za njeno bodočnost pičle in šablonske smernice kar po starih šilih in kopitih. Kajti že zgodovina vseh časov nas uči, da je bila vselej mladina sprejemljiva samo za takšne ideale, ki so zahtevali s preteklostjo brezpogojen prelom... Ne pomaga nič! Mladinski kader, osobito pa še sedanji, je kot mogočna trdnjava živo utripajočih src, iz katere se razlega večno mlada pesem navdušenih kladirarjev, puntarjev in klicarjev... Mladina prezira in odklanja za dosego svojih vzvišenih ciljev lakajske kompromise, marveč pozna le eno, in to je neizprosna borba, pa četudi na nož... Gorje narodu, ki nima za stremljenja in težnje svoje mladine dovolj umevanja in srea!

Tudi v sedanjih časih lete »svarila« in očitki z vseh mogočih strani, češ, da sodobna mladina sploh ne ve kaj hoče, saj nima nikakršnih »pravih« potov, nikakršnih smernic in idej za realno življenje. Skratka, brezoblična ljudska gmota je, ki zasluži leskovke, po mnenju »pokroviteljskih« pedantskih buč. Po njihovi strankarski računici predstavlja mladina samo ono moralno vrednost, v kolikor se tiče paradnih povork in pasje uslužnosti »velenarodnim« frakom in cilindrom...

goje, ki bodo prožeti z združnimi načeli ter voditi takšno gospodarsko, finančno, socialno in kulturno politiko, da bo imela od nje koristi cela državna zajednica, ne pa samo privilegirana manjšina. Zadržna politika torej pomeni — politiko kolektivnih (skupnih) a ne individualnih (osebnih) interesov. Individualizem, ki pobija združništvo, pospešuje s tem obnem tudi korupcijo, ki je najstrašnejši izdelek liberalno-gospodarskega in političnega ustroja.

Toda na žalost — tudi pri nas je še precej združnih delavcev in zadrugarjev, ki kar nočejo razumeti združništva, po njegovem bistvu in globini, ter se trmoglavo upirajo temu, da bi se združništvo organiziralo povsem upravičeno tudi v politično gibanje. To naziranje je povsem napačno! Vsak, kdorkoli zna samo malce trezno misliti, ne more biti nikakor proti temu, da bi tudi združništvo uvedlo svoje ljudi v politično življenje. Če si to dovoljuje liberalni ekonomizem, da si ustvarja svoje zakone, — a to še v škodo združne misli in dela — čemu vendar si potem tudi združništvo ne bi ustvarjalo svoje zakone, ter s tem pobijalo in zatrla zlo onih, ki so združništvo v največjo škodo in spotiko? Radi tega je nujno potrebno, da tudi združništvo, že z ozirom na obrambo in propagando svoje zvišene ideje, stopi v — politično areno!

Samo ljudsko gibanje na združni in socialni podlagi bo v stanju rešiti tudi vsa naša gospodarska in socialna vprašanja. Složnost in vzajemnost, ki sta osnovni

Na uho povedano, mladina naj bi od zadaj porivala strankarsko cizo, požirala cestni prah in klicala: živijo in trikrat slava »velerodoljubni« furmani...

(Dalje prih.)

Navadno je najtežje dotične zadovoljiti, ki so navidezno z vsem zadovoljni.

Marcus Aurelius (121—161 po Kr.).

Kaj so ljudje, ki jedo, pijejo in opravljajo samo živalske funkcije? In kaj so, če glumijo gospodarje, se kretajo ošabno, se vedejo nespodobno in sipajo žaljivke iz svojih višav? Vprašaj jih, katerim ljudem so še včeraj tlačanili in za kako plačo? In pa kaj bo z njimi čez kratek čas?

Ali ste že poravnali naročnino vsi, ki prejimate naš list?

Pomnite, da naš list živi samo od naročnine! Zato nikomur ne moremo večno pošiljati lista na slepo srečo. Zadnji številki smo priložili položnice in prosimo vse, ki nam še dolgujejo naročnino, da nam jo nakažejo ali po tej položnici, ali da jo plačajo v upravi lista, Ljubljana, Novi trg št. 4/II., ali inkasantu, ki jih obišče v Ljubljani na domu. Samo še to številko bomo poslali na kredit. Sedmo številko pa ustavimo brezpogojno vsakomur, kdor ni plačal naročnine ali se vsaj pismeno ni naročil na naš list, če že trenutno ne zmore naročnine. Vsem drugim pa s sedmo številko brez izjeme ustavimo dostavo lista!

Uprava lista.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Gospod sreski načelnik v Laškem je poslal predsedniku naše kraj. organizacije v Trbovljah sledeč dopis:

Gospod
Šturbej Franc,
predsednik krajevne organizacije
»Zbor«
v Trbovljah.

Po brzojavnem nalogu kabineta gospoda ministra za notranje posle mi je čast izreči Vam zahvalnost za rodoljubno pozdravno brzojavko, ki ste jo poslali prilikom občnega zbora in v kateri izražate vernost in udanost Njegovemu Veličanstvu Kralju in Kraljevskemu Domu.

Sreski načelnik:
Podpis.

Informativni sestanek »Zbora« na Igu, na Vnebohodu, dne 21. maja.

Mrko nebo. Avtobus reže dež in blato Igu nasproti. V avtobusu potujeva k našim Ižancem, da pride tudi med nje misel »Zbora«. V avtobusu — kajti luksuznih avtomobilov »Zbor« nima...

Z nama potujeta tudi dva huda mačkoveca, ki ju pozna še iz Ljubljane. Tudi onadva naju poznata. Na Igu izstopita postajo pred nama. Eden od njiju je, ko je že izstopil, pomolil še enkrat svoj nos v avtobus in se junaško odrezal z bese-

dami »Heil Hitler!« Videti je bilo, kako srečen je, da lahko spet enkrat, po dolgem času tudi po Sloveniji vpije — heil!

Ko izstopiva na prihodnji postaji tudi midva, je ravno konec prve maše. Naš sestanek je prijavljen oblasti in objavljen za sedmo uro, na Igu pa naenkrat slišiva, kako oznanja klicar, da bo sestanek ob desetih. Spogledava se. Tista oba Mačkoveca sta tudi že med množico.

Po kratkem čakanju se odločimo z našimi Ižanci, da začnemo s sestankom ob uri, kakor je javljeno oblasti.

Govorimo. Gostilniška soba se polni, kmalu je čisto polna. Ljudstvo poslušata začetkoma nezaupljivo, potem pazljivo, nazadnje navdušeno. Zadeli smo v živo, govorili od srca brez ozira na levo ali desno.

Kmet se začinja zavedati, da je pripadnik najštevilnejšega stanu v državi, izpregleda, da je namen vseh strank samo slabiti kmetško stanovsko vzajemnost, da je za njih vse izraz »kmet« samo psovka, zmerjanje. Spozna, da mu je rešitev le v tem, če končno nastopi kmet kot trdno organiziran stan, samostojno, brez strankarskih varuhov in »voditeljev«. Vidi, da si mora postati sam svoj voditelj, če neče propasti. Prepriča se, da mu to more dati le Jugoslovansko ljudsko gibanje Zbor, ki združuje vse samostojne stanove v enotno krepko organizacijo za borbo proti strankam, ki

razdirajo stanove in državo. (Medklic: Tako je! Hitlerja rabimol!) Izve, da stoji našemu gibanju na čelu tov. Ljotič, edini nestranski minister v Jugoslaviji, ki je odklonil ministrski naslov in plačo, kakor hitro je zapazil, da se hočejo njegovi ministrski tovariši igrati vladne stranke.

Sestanek se je končal ob največjem navdušenju. Mnogo kmečkih gospodarjev je priglasilo svoj pristop v »Zbor«. Nič niso pomagali Mačkoveci, nič tista klopka z deseto uro. — Zborovo seme je padlo na rodovitna tla!

Pripominjamo, da je bilo med poslušalci precej vsaj dotedanjih pristašev najrazličnejših strank ter da je pripadal Ižanec, ki je zaklical tisto o Hitlerju, vsaj do tedaj, stranki, ki dela, baje, vse v imenu »demokracije«.

Škoda, da ni slišal tisti najin mačji sopotnik, kaj misli čisto sama od sebe kmečka izanska korenina o strankarski »demokraciji«. Sicer pa naj bo brez skrbi ta in vsi ostali strankarji. Ni več daleč čas, ko bo spet pela izanska narodna pesem, topot o poklicnih politikih vseh strank:

se v gozdu milo joče
in se Bogu priporoče,
da b' ga Bog tolk' prikreu,
da b' Ižancem v roke ne prišeu —

Ustanovni občni zbor kraj. org. J. L. G. Zbor Ljubljana - Barje je bil v soboto 23. maja t. l. ob 20. v gostilni pri »Češnovarju« na Dolenjski c. Prostorna gostilniška soba je bila polno zasedena pristopivših borcev, samih resnih in neustrašenih tovarišev, delavcev, obrtnikov in kmetijskih barjanov-posestnikov. Je bila to armada izmučenih in razočaranih trpinov, ki so pripravljene tudi na najhujše, za zmago ideje, pravice, poštenja in reda.

Po pozdravnem in otvoritvenem govoru tov. Lobode, ki je seznanil navzoče tovariše o pomenu ustanovitve nove postojanke, je povzel besedo tov. Šimnovec. Podal je izčrpno poročilo in v jedrnatih besedah orisal gospodarski in socialni položaj našega ljudstva, kakor tudi vzroke splošnega nezadovoljstva. Govornik je za poročilo žel vsesplošno odobravanja.

Izvolil se je sledeči odbor: Predsednik Anžur Tomaž, mag. služitelj, Galjevica št. 210, podpredsednik Derganc Franc, posestnik, tajnik Kalin Josip, kmet, blagajnik Reje Ivan, pečar, odbor: Škraba Jakob, kovač, Intihar Ivan, delavec, Vinšek Ivan, posestnik, Zadnikar Ciril, mizar, Cankar Franc, mizar, nadzorni odbor: Janežič Jože, Skalar Franc, delavec, Tavčar Tomaž, kurjač in Kralj Anton, kamnosek.

Po izvolitvi odbora je novoizvoljeni predsednik tov. Anžur predlagal, naj se odpošlje udanostno brzojavko Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. in brzojavni pozdrav našemu vodji, tov. Dimi-

Svetovna politika iz ptiče perspektive

Priobčujemo ta članek zapadnjaka radi njegovega čisto svojevrstnega, prav nič sentimentalnega gledanja na svet, ki pa žal podaja resnično sliko trenutnih svetovnih dogajanj, če nam je tako prav ali ne.

Op. uredn.

Potenciranje narodov.

Naša doba stoji v znamenju zavestnega in organiziranega izzivanja energije. To dobo je odprla iznajdba parnega stroja. V psihološki odvisnosti s prvotno samo tehnično idejo in metodo obuditve sile, se je razvila metodika napetosti sil tudi v modernem socialnem in političnem življenju. Način potenciranja določa vedno hitrejšo, vedno odločnejšo gospodarsko, socialno, pred vsem pa politično delovanje večine narodov in držav. To potenciranje nastaja z organiziranjem množic po namembnih metodah s pritegnitvijo vseh tehničnih in znanstvenih izkušenj in pripomočkov. Narodi so kot motorji pod oklepi dirkalnih avtomobilov. Vozači si želijo vedno večje obratne številke, večjo produkcijo sile, hitrosti in učinka, da bi prej dosegli svoj cilj. Vsa področja, ki so sposobna za višjo potenciranost, so upletli v ta proces, ki je pričel v Napoleonovih časih in je dosegel že svoje rekorde. Posamezniki, individuji so zapleteni vedno bolj kot funkcionalni delci v narodna in državna telesa, od ka-

terih se zahteva vedno večje energetske učinke. Zato se ne more nobena država odpovedati sodelovanju mladine, celo otrok, pri forsiranju svojega energijskega izživljanja.

Japonska je pred 60 leti spoznala ta evropski proces in se mu odločno priključila. V Evropi so našle najprej Rusija, pozneje Italija, Nemčija in celo Turčija ter Portugalska izrazito energetske državne oblike. Zelo zanimivo je in poučno medsebojno primerjanje teh oblik z ozirom na idejo in metodiko potenciranja. Francija je vsled doseženih svojih ciljev v svetovni vojni doživela v tem oziru nekako zakasnitev. Doživela je le potenciranje v vojaškem oziru, sicer pa je neodločna ob svoji »demokraciji« in se še nekako upira uvedbi splošnega potenciranja zaradi svojega značaja samega. Anglija se potencira preudarno, korak za korakom na velikem strateškem polju svojega imperija, ne zaradi svoje lastne prirode, temveč sledeč svetovno-političnemu pritisku. Združene države iščejo pot, ki bi osvobodile njene ogromne razvojne možnosti iz tiranije čisto gospodarske miselnosti. Pri tem procesu moramo razlikovati narode, ki vršijo ta proces zaradi sebe samih, od tistih, ki vidijo v tem neko prehodno utemeljenost.

(In Jugoslavija? V čem je njena potenciranost? Pojdite vase in odgovorite si. — Op. ur.)

triju Ljotiču. Oboje so navzoči tovariši z velikim navdušenjem sprejeli, nakar je tov. predsednik pozval članstvo na skupno delo in končno zmago, ter zaključil lepo uspelo zborovanje.

Omenimo naj še, da se nahajajo v našem kraju razni rasi in kasi, podobni abesinskemu Ras Guksi, ker sejejo razdor v času ko bi bila najbolj potrebna složnost. Njihove namere se ne bodo uresničile, to nam je porok novoustanovljena postojanka »Zbora«. Vsem poštenim barjanom pa kličevo v Zbor, da prej opravimo delo z nepoštenjaki in starostrankarji!

Naša agilna krajevna organizacija »Zbora« v Trbovljah je neprenehoma na delu. Dne 3. maja je imel tam tov. Vučkovič iz Zagreba strokovno javno predavanje s posebnim ozirom na rudarske revirje, dne 24. maja pa tov. Šturm iz Ljubljane o načrtnem gospodarstvu in stanovskem zastopstvu. — Obe predavanji sta bili lepo obiskani, posebno zadnje, ki je bilo celo v veliki dvorani pri Forteju, ki je bila kar dobro polna.

Informativni sestanek J. L. G. Zbor za Dvorski okraj se je vršil v petek, 29. maja t. l. ob pol 21. v gostilni pri »Panju«. Sestanek je bil prav lepo obiskan, na katerem seveda tudi ni manjkalo nasprotnikov našega gibanja. Vendar pa se ni kalil red in mir, razen enega nergača, ki je raje zapustil lokal, kakor pa da bi slišal resnico, znak, da se mu še dobro godi. Priznamo, da je podobnih v Ljubljani še več, pa se bodo morali že sprijazniti tudi s tem, kajti Zbor je zmagovito na pohodu ne samo pri nas, temveč po celi naši širni domovini.

Zborovanje je otvoril kot sklicatelj R. Šimnovec, ki je v skoro enournem govoru podal sliko današnjega nezadovoljstva. Kot drugi je govoril tov. Loboda, krepko in gromovito so padale njegove besede na rovaš sedanjih starostrankarskih in na novo pobarvanih narodovih vodij. Kot zadnji je govoril tov. Šturm, tudi njegova izvajanja so bila navdušeno sprejeta. Posebno je karakteriziral način ustanavljanja kmetske zbornice, v kateri bo imela seveda glavno besedo Kmetiška zveza, mesto celokupen kmetiški stan, saj nam je predobro znano, pod kakšnim okriljem je omenjena zveza. Istotako je z Delavsko zbornico, tudi tu nima delavec prave zaščite, ako se ne pusti pobarvati z eno izmed treh barv, ki danes vladajo v tej zbornici, pa še potem je zaščita delavca zelo dvomljiva, ker ni enotnosti, temveč je delavec razkosan v tri obstoječe strokovne organizacije, več ko polovico pa niti organiziranega ni in tako tudi brez potrebne zaščite. Ravno ista je z TOI, da je interes obrtnika čisto dru-

gačen interes kot n. pr. industrija je na dlani. Obrtniki tožijo Bato, trgovci Tato,

Torej vsak stan naj se zastopa sam, ker le na ta način pride lahko do sožitja posameznih stanov.

Pred gostilniškim lokalom na ulici se je zbralo preko trideset ljudi, ki so spontano odobrvali posameznim govornikom. Prepričani smo, da je seme padlo na rodovitna tla in da ni daleč, ko bo nova postojanka dograjena.

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije J. L. G. Zbor Ljubljana Vič. V soboto, dne 30. maja t. l. ob 21. je bil v salonu gostilne pri Kramarju ustanovni občni zbor tretje postojanke našega gibanja. Kljub zelo slabemu vremenu so naši tovariši napolnili prostore do zadnjega sedeža. Predno se je začelo zborovanje je pristopilo več novih borcev v naš krog, ki so pozneje tudi zelo pazno sledili posameznim govornikom.

Tov. Šimnovec je kot sklicatelj toplo pozdravil navzoče, kakor tudi zastopnika oblasti ter takoj podal besedo tov. Šturm. Njegova izvajanja so bila od vseh navzočih pazno poslušana ter mestoma navdušeno prekinjena z odobravanjem. Dotaknil se je vseh perečih vprašanj našega življenja, posebno pa malega človeka, katerega so starostrankarji imeli samo kot volilni material, tako da je od samih lepih obljub danes bos in razcapan. Tov. Loboda je v zanosnem govoru raztolmačil naše gledanje na združnostanovsko ureditev države in njega posledice za posamezne stanovce. Navdušenje in odobravanje je bilo znak, da je zadel v živo.

Izvolil se je sledeči odbor: Satler Rudolf, strojnik, predsednik, Zajc Franc, mizar, podpredsednik, Spacapan Josip, drogerist, tajnik, Percko Rok, čevljar, blagajnik, odbor: Škrl Franc, kurjač, Pavlič Ivan, šofer, nadzorni odbor: Kaučič Ivan, mizar, Gabrijel Anton, pek, mojster in Prek Ernest, delavec.

Po izvolitvi odbora se je predlagalo, naj se odpošlje udanostna brzojavka Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. in pozdrav prvoborcuv. Dimitriju Ljotiču. Sprejeto je bilo z velikim navdušenjem in odobravanjem.

Pri slučajnostih se je oglasil še tov. Korban R., ki je v lepih in domoljubnih besedah bodril mlade borce na delo in spas naše tako težko priborjene države in svobode našega naroda.

Informativni sestanek J. L. G. Zbor za bežigranski okraj.

V soboto, dne 30. maja t. l. je bil v prostorih gostilne Raubar-ja informativni sestanek J. L. G. Zbor za Bežigrad.

Tudi v tem okraju je ideja Zbora na poti k zmagi, kar je dokazala številna udeležležba.

Sklicatelj tov. Outrata je po pozdravnem nagovoru in uvodnih besedah predal besedo tov. Lobodi, le ta je z izčrpnimi besedami navedel vzroke, vsled katerih je vznikla ideja Zbora. Za naše ljudstvo sta enako nesprejemljiva in preživela kapitalizem in marksistična doktrina. Oba namreč zagovarjata boj, prvi boj vsakega proti vsakemu, drugi boj vseh proti vsakemu. Nikjer pa ni miru, ki je potreben za konstruktivno delo in za konsolidacijo sil posameznika in celote v prid narodu.

Tov. Outrata je nato povedal nekoliko tehtnih misli o stanovski ureditvi države. Naglasil je, da je ta ureditev v tesni zvezi z združništvom. Oba — i fašizem i nacionalni socializem — sta združništvo zapostavila, boljševidem pa ga je uničil, ker mu ni prijala svoboda združnikov.

Tovariš Kandare je obrazložil in utemeljil naš protiparlamentarizem in naše težnje po stanovskem parlamentu, kot izrazu po stanovih organiziranega naroda. Povdaril je nujno potrebo po načrtnem gospodarstvu.

Zatem se je oglasil k besedi zastopnik delavske mladine, ki je iznesel nekoliko svojih misli k programu Zbora.

Tov. Marjek je pojasnil, kako izgledajo današnje delavske zbornice. Po njegovih lastnih izkušnjah je opisal nečuten cinizem

kako rešujejo socialna vprašanja. Navedel je tudi nekaj slučajev, kateri so jasno pokazali ves birokratizem pri raznih delavskih institucijah. Enodušno odobravanje je pokazalo, da je bilo med navzočimi mnogo takih, ki so isto doživeli.

Med tem je dospel na kraj sestanka tov. Šturm, ki se je mudil na obč. zboru kraj. org. na Viču. Kot zadnji govornik je navdušil poslušalce, podajajoč jim nazorno sliko o takozvani liberalni demokraciji. Številni medklici in živahno ploskanje so dokazali, da je zadel v živo. Večina tovarišev je izrazila željo, da se skliče ponoven sestanek z ozirom na ogromen obseg bežigranskega okraja, kar bo objavljeno.

Ustanovni občni zbor akademskega odbora Ljubljana—mesto.

V petek 5. t. m. bo v prostorih »Zbora« ustanovni občni zbor kraj. akad. organiz. »Zbora« v Ljubljani. Ni treba posebej omenjati važnosti tega dejstva! Naš pokret raste in nihče ga ne bo mogel zaustaviti. Za delavci v Trbovljah — kmeti v Kranjski Gori, po raznih predmestjih v Ljubljani i t. d., se je izkazala tudi akademska mladina, ki je zavrгла vse »svete« tradicije

svojih očetov. Zgrozili smo se pred tem delom in ga obsodili; kajti to delo vodi tako mladino kot Jugoslavijo, našo garancijo za napredek v bodočnosti v propast. Sedanje razmere dokazujejo dovolj jasno, kam je naperjena naša pot po zamisli starejših generacij. Niti ene čiste misli jim ne pripisujemo. Med nami in njimi je prepad nezaupanja. Spoznali smo svoje »zaščitnike«, ki delujejo le v interesu kapitalistov in ki le izkoriščajo naš delovni narod od Soče do Črnega morja in izvedli iz tega zaključke: Prvi uspehi, ki jih je Zborovska misel in borbenost dosegla tekoma zadnjih mesecev na univerzi, so tu! Ustanovljena bo organizacija, iz katere se bo širil nov duh med akademsko mladino! — Naš narod pač ni narod bogatašev; naš narod je le kup bajtarjev, kmetov, delavcev, obrtnikov in malih uradnikov! Tu je naše izhodišče za delovanje naše nove organizacije in tovariši, ki bodo vodili novo organizacijo so nam garancija, da jo bodo vodili v brezkompromisno borbo z vsemi našimi sovražniki na univerzi kot v javnosti sploh v interesu našega delovnega naroda.

Trbovlje. Krajevna organizacija J. L. G. Zbor v Trbovljah sklicuje za nedeljo, 7. junija t. l. ob 9. uri dopoldne prvi članski sestanek v gostilni ge. Ane Forte. Tovariši pridite polnoštevilno in točno! Predsednik.

Polje pri Ljubljani. V nedeljo, dne 7. junija t. l. ob pol 9. uri dopoldne bo na vrtu gostilne pri »Bobnarju« javno informativno zborovanje J. L. G. »Zbor«. Govore delegati iz Ljubljane o »Gospodarskem in političnem položaju«.

Ljubljana. V soboto, dne 13. junija ob 8. uri zvečer bo informativni sestanek J. L. G. »Zbor« za Bežigrad v gostilni Vrhovnik na Vodovodni cesti. Govore delegati poverjeništvu o »Gospodarskem in političnem položaju«. Vabimo vse naše tovariše, da se tega sestanka polnoštevilno udeležijo.

Leskovec pri Krškem. V nedeljo, dne 14. junija bosta naslednji zborovanji v našem kraju: V Leskovcu ob 8. uri zjutraj po prvi sv. maši v prostorih gostilne Fr. Lavrinška.

V Veliki vasi ob pol 3. uri popoldan v prostorih gostilne Al. Pirca. Na obeh krajih govori tov. Ture Šturm, starešina ljubljanskega organizacijskega področja o »Gospodarskem in političnem položaju«. Pričakuje se tudi delegat iz Zagreba.

Ig pri Ljubljani. Drugo javno informativno zborovanje J. L. G. »Zbora« se vrši v nedeljo, dne 21. junija t. l. ob 7. uri zj. v dvoriščnih prostorih gostilne Javornik na Igu. Govore delegati iz Ljubljane o »Gospodarskem in političnem položaju«.

Eksplodivna nevarnost

Politike v starem smislu pravzaprav ni več; vsa lokalna flegmatičnost in zadovoljnost sta izginili. Vsak politični dogodek je že čisto kvantitativno izredno obremenjen. Ob vsakem političnem dejstvu se vleže teža vsega sveta skupno z njim na tehtnico. Zato je tako neizmerno težko oceniti vsak razvoj. Kvantitativna obtežitev političnega dejtvovanja je posebno jasna pri položaju, nastalem zaradi abesinskega in sredozemsko-morskega problema. Posamezne države — Anglija, Francija, Italija, pa tudi Japonska — so ogrožene zaradi teže nanje uplivaajoče kvantitete političnih problemov, ki presegajo vse normalne meje. Velika Britanija je n. pr. komaj še v stanju napraviti kako še tako razumno šahovsko potezo, ki bi ne bila istočasno življenjsko nevarna. Italija, Francija in Rusija so v podobnem položaju. Vsaka država na svetu je soigralec in skoro vse so na skoro eksplozivnem načinu potencirane. Kako naj se upravlja ob tem dejstvu politična mašinerija? Najmanjša napačna kretnja more pognati cela minirana polja v zrak. Črta London — Gibraltar — Malta — Suez — Aden se nadaljuje čez Singapur do New-Zellanda v Avstraliji. Kakšne posledice bi imel prvi strel, ki bi počil pred Suezom, za luko bogatega Singapura? Velika Britanija je naenkrat spoznala, kako majhna je njena potencialnost, da bi mogla obvladati vse polje delujočih sil; zato stojimo na začetku zgodovinske oborožitve in zgostitve, ki bo brez primere in se izvršuje za tenčico dogodkov v Ženevi in Sredozemskem morju.

Vsi politični možgani so mrzlično napeti. Povsod razmišljajo, delujejo, se oborožujejo in tešejo na hitro neko situacijo, o katerih vsakdo ve, da bo zdržala samo še naslednji dan. Povsod se privija potencial na najvišjo mero. Ali se je res treba pripraviti na prvo dejanje svetovne drame, kateri je bila svetovna vojna uvertura?!

Preje nismo vedeli, kaj zmorejo narodi. Svetovna vojna nam je pokazala njihove zmožnosti. Narodi niso bolni, marveč so trenirani, so potencirani. Bolni so le sistemi. Zato tudi ni treba, da bi prihodnja eksplozija že predstavljala politični končni rekord.

Historična in moderna miselnost.

Danes je vsa politika postala svetovna. Zmage komunizma v Rusiji, fašizma v Italiji in narodnega socializma v Nemčiji niso bile samo lokalni, temveč svetovni dogodki.

Vsi narodi občutijo posredno ali neposredno psihološke ali politične vplive. Kdo ve zakaj je morala Italija nastopiti v Abesiniji preje, kot je nameravala — ali zaradi naraščajoče ene ali druge politične sile, nemške ali ruske? Vsi skupaj smo na razne načine prikovani na ogromno kolo, ki se z velikimi zamahi vrti okrog osi Abesinije in Sredozemlja.

Vemo, da bodo politične odločitve prihajajoče dobe pokrenile neverjetno mnogo političnih problemov. Ne verujemo pa, da bodo vlade posameznih držav vodile ravno historične ideje in »nujnosti« preko ciljev samoohrane in napredka. Dvomljivo je, če nastopi v prihodnjem političnem razdobju ravno obračunavanje med belo in barvasto raso, čeprav

to ni izključeno. Anglija ima bogate izkušnje in bister pogled za spore v svetu nebelokožcev in jih bo politično izkoriščala. Nadalje je dvomljivo, če ne bodo neki zgodovinski odvisni nazori o ciljih in razvojnih stremljenjih evropskih narodov nadomeščeni s čisto novimi stremljenji, s katerimi se bodo odnosi nekaterih evropskih narodov v temeljih spremenili.

Seveda — kljub vsej zmedbi v svetovni politiki — v sredi vseh še neraziskanih političnih področij so historične ideje še vedno žive. Pomislimo na primer na sanjavo rimsko idejo moderne Italije ali na historično povezanost Anglije z morjem vsega sveta. Na mnogih mestih se skušajo zgodovinski odnosi uveljaviti proti ali z modernim svetovnim položajem. Tako pa postane zagonetnost in nepreračunjenost razmer samo še večja.

Pot k miru?

Eno je gotovo: še nepotencirani narodi se bodo kmalu morali potencirati — ali pa bodo propadli. Samo malo vidnih mest je še na zemlji, ki se še niso na ta ali drugi način prilagodila svetovnemu potencialu. Nesporo predstavljajo taka mesta dandanes odprte vhode za vdor in pa legla nevarnosti. Imperializem se razliva v take globeli. Mandžukuo in Kitajska so bile ali so take globeli; Abesinija je danes še globel, kmalu pa zaradi italijanske okupacije na ta ali oni način ne bo več globel. Mussolini je govoril o »izravnanju nivoja« med kulturnim svetom in Abesinijo, ki se bo morda izvršil, račun pa bo plačala ali Italija, ali Abesinija. Morebitna druga udarna mesta bodo izginila,

z njimi pa tudi imperializem starega kova. Slabi členi politične svetovne mašinerije se morajo nadomestiti z močnejšimi. Svet bo moral do vratu tičati v orožju in v tehnični organizaciji, katera nima primere v preteklosti.

Šele, ko bo izpolnjen ukaz časa, da morajo namreč vsi narodi doseči moderni potencial, šele tedaj bo iz ravsula stare politike in kulture pot odprta za novo plodovito delo v čisto spremenjenem svetu, v katerem bodo krči zunanepolitčnih odnosov in napetosti popustili. Tedaj pa bo podana globlja in sigurnejša možnost splošnega miru.

Zmeda vsepovsod.

Včasih je bila v slučaju kakega konflikta med dvema silama nevtralnost ostalih nekaj samo po sebi umljivega in čisto sveta stvar. Sedaj pa grozi nevarnost, da najdejo politični razlagalci mednarodnega prava v nevtralnosti naenkrat nevarne zanke in da zagrozijo nevtralcu z istimi merami, kot jih uporabljajo proti povzročitelju svetovnega nemira.

Vsa neodkritost v svetovno-političnih ciljih velikih sil pa ni bila v stanju, vpreči čustva narodov v svoj voz. Svetovno javno mnenje nudi groteskno sliko, da so se v največjem nasprotju s politiko vlad simpatije in antipatije narodov zelo spremenile. V lepih starih časih, na primer za časa vojne z Buri, je bila jasna čustvena odločitev še mogoča — danes pa je tudi to vse nejasno zaradi vedno bolj naraščajoče zapletenosti posameznika v klobčiču svetovno-političnih dogajanj.

(Po E. Diesel-u.)